

Wymagania edukacyjne z historii w klasie VI

Podręcznik – „Wczoraj i dziś 6 ”

Szczegółowe kryteria oceniania:

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który: opanował w pełni zakres wiadomości podstawowych i ponadpodstawowych przewidziany programem nauczania dla klasy VI, biegłe wykorzystuje zdobytą wiedzę w rozwiązywaniu problemów, potrafi samodzielnie dotrzeć do różnych źródeł oraz informacji i w oparciu o nie rozszerzyć swą wiedzę historyczną, potrafi umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel, zna i rozumie podstawowe pojęcia historyczne, jest inicjatorem rozwiązywania problemów na lekcji jak i poza nią, potrafi na forum klasy zaprezentować wyniki swojej pracy, chętnie podejmuje działania w zadaniach dodatkowych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który: w stopniu bardzo dobrym opanował wymagania podstawowe i ponadpodstawowe, dociera do źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela, aktywnie uczestniczy w lekcji, postawione problemy i zadania rozwiązuje samodzielnie; poprawnie posługuje się poznanymi pojęciami, dostrzegając przy tym przyczyny i skutki wydarzeń historycznych, potrafi umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który: w stopniu zadowalającym opanował wymagania podstawowe i ponadpodstawowe, powinien opanować wiedzę faktograficzną, wykazywać się aktywnością na lekcjach, wyrażać własną opinię, dostrzegać ciągłość rozwoju kulturalnego i cywilizacyjnego, integrować wiedzę uzyskaną z różnych źródeł, samodzielnie poszukiwać informacji o swoim regionie i rodzinnej miejscowości, umiejętnie posługiwać się mapą, odczytywać wiadomości z wykresów i tabel.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który: opanował podstawowe elementy wymagań, powinien posiadać podstawową wiedzę faktograficzną, czytać teksty ze zrozumieniem, dostrzegać związki teraźniejszości z przeszłością, opanować najprostsze umiejętności przedmiotowe, takie jak: dokonywanie oceny zdarzenia, opis, porównanie, określanie, w którym wieku rozegrało się dane wydarzenie, porządkowanie zdarzeń w kolejności chronologicznej, samodzielnie wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności, a zadania trudniejsze pod kierunkiem nauczyciela.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który opanował zakres wymagań w stopniu elementarnym, potrafi wyjaśnić z pomocą nauczyciela znaczenie podstawowych terminów historycznych, potrafi budować krótkie wypowiedzi ustne i pisemne, dokonywać

opisów przeszłości i porównywać ją z teraźniejszością na podstawie materiałów ilustracyjnych.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który nie opanował podstawowych umiejętności, nie potrafi nawet przy pomocy nauczyciela wykonać nawet najprostszych zadań.

Kryteria oceniania dla klasy 6 szkoły podstawowej.

Temat lekcji	Wymagania podstawowe Uczeń:	Wymagania ponadpodstawowe Uczeń:
Rozdział I. Narodziny nowożytnego świata		
1. Wielkie odkrycia geograficzne	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>karawela, kompas</i> – podaje lata: odkrycia Ameryki (1492 r.) oraz pierwszej wyprawy dookoła Ziemi (1519-1522 r.) i określa, w którym wieku doszło do tych wydarzeń – wymienia Krzysztofa Kolumba jako odkrywcę Ameryki oraz Ferdynanda Magellana jako dowódcę wyprawy dookoła świata – wskazuje na mapie Indie, Amerykę - Przedstawia znaczenie podróży dookoła świata – podaje przykłady towarów sprowadzanych z Indii (przyprawy, jedwab) – wymienia nowości w technice żeglarskiej, które umożliwiły dalekomorskie wyprawy 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>tubylec, astrolabium</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty wypraw Bartłomieja Diaza (1488 r.) i Vasco da Gamy (1498 r.) – wskazuje na mapie trasy najważniejszych wypraw przełomu XV i XVI w. oraz wymienia ich dowódców (Krzysztof Kolumb, Ferdynand Magellan, Vasco da Gama, Bartłomiej Diaz) – podaje przyczyny wielkich odkryć geograficznych – wyjaśnia przyczyny poszukiwania morskiej drogi do Indii – wyjaśnia, dlaczego Krzysztof Kolumb i Ferdynand Magellan skierowali swoje wyprawy drogą na zachód – wyjaśnia, dlaczego ludność tubylczą Ameryki nazwano Indianami – tłumaczy pochodzenie nazwy Ameryka – wskazuje związek między wynalazkami z dziedziny żeglugi a podejmowaniem dalekich wypraw morskich
2. Skutki odkryć geograficznych	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>cywilizacje prekolumbijskie</i> – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Stary Świat, Nowy Świat</i> – wymienia nazwy rdzennych ludów Ameryki (Majowie, Aztekowie i Inkowie) – wskazuje na mapie tereny zamieszkałe przez Majów, Azteków 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kolonia, niewolnik, plantacja, konkwistador</i> – opisuje działalność konkwistadorów i wymienia najbardziej znanych konkwistadorów (Hernán Cortez, Francisco Pizarro) – wymienia na podstawie mapy nazwy współczesnych państw położonych na obszarach dawniej zamieszkiwanych przez cywilizacje prekolumbijskie – wskazuje na mapie tereny skolonizowane przez Hiszpanów i Portugalczyków

	<p>i Inków</p> <ul style="list-style-type: none"> – wymienia dokonania rdzennych ludów Ameryki – podaje przykłady towarów, które przewożono między Ameryką a Europą – przedstawia po jednym pozytywnym i negatywnym skutku wielkich odkryć geograficznych – wskazuje odkrycie Ameryki jako początek epoki nowożytnej 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia politykę Hiszpanów i Portugalczyków w Nowym Świecie – tłumaczy przyczyny przewagi Europejczyków nad tubylczą ludnością Ameryki – opowiada o sytuacji niewolników na plantacjach w Ameryce – wyjaśnia, w jaki sposób w Ameryce pojawiła się ludność afrykańska – przedstawia pozytywne i negatywne skutki wielkich odkryć geograficznych – przedstawia zmiany w życiu ludzi w wyniku odkryć geograficznych
3. Renesans – narodziny nowej epoki	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>renesans</i>, – podaje czas trwania epoki renesansu i zaznacza ją na osi czasu – wymienia Jana Gutenberga jako wynalazcę druku – wskazuje Leonarda da Vinci jako człowieka renesansu i określa dwie lub trzy dziedziny jego zainteresowań – opisuje dokonania Leonarda da Vinci i uzasadnia słuszność – przedstawia ideał człowieka w epoce odrodzenia i wyjaśnia termin: <i>człowiek renesansu</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>antykwizm, humanizm</i> – wyjaśnia nazwę nowej epoki – charakteryzuje epokę renesansu – wyjaśnia wpływ wynalezienia druku na rozprzestrzenianie się idei renesansu – wskazuje Erazma z Rotterdamu jako wybitnego humanistę i przedstawia jego poglądy – przedstawia poglądy humanistów – porównuje pracę kopisty z pracą w średniowiecznej drukarni
4. Kultura renesansu w Europie	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>mecenat</i> – wymienia Leonarda da Vinci i Michała Anioła jako wybitnych twórców włoskiego odrodzenia oraz podaje przykłady ich dzieł – wskazuje Włochy jako kolebkę renesansu – wyjaśnia, w czym przejawiała się renesansowa radość życia 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>attyka, arkada, kopuła</i> – poprawnie posługuje się terminem: <i>perspektywa</i> i podaje przykłady dzieł, w których została zastosowana, – poprawnie posługuje się terminem: <i>fresk</i>, podaje przykład dzieła wykonanego tą techniką, – charakteryzuje sztukę renesansową, wskazując główne motywy podejmowane przez twórców
5. Reformacja – czas wielkich zmian	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>odpust, reformacja, protestanci</i> – określa początek reformacji (1517 r.) i zaznacza tę datę na osi czasu – wskazuje wystąpienie Marcina Lutra jako początek reformacji – wymienia i charakteryzuje wyznania protestanckie oraz podaje ich założycieli – wskazuje sprzedaż odpustów jako jedną z przyczyn 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>pastor, celibat, zbór</i> – charakteryzuje poglądy Marcina Lutra – charakteryzuje poglądy głoszone przez Jana Kalwina – wskazuje objawy kryzysu w Kościele katolickim jako przyczynę reformacji – opisuje okoliczności powstania anglikanizmu – przedstawia skutki reformacji – przedstawia na mapie podział religijny Europy – opisuje postanowienia pokoju w Augsburgu (1555 r.) i wyjaśnia zasadę

	reformacji	<i>czyj kraj, tego religia</i> – wskazuje zmiany wprowadzone w liturgii protestanckiej
6. Kontrreformacja	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>sobór, kontrreformacja, seminarium duchowne</i> – wymienia Ignacego Loyolę jako założyciela zakonu jezuitów – wyjaśnia cel założenia zakonu jezuitów – wskazuje zakon jezuitów jako instytucję powołaną do walki z reformacją – przy pomocy nauczyciela przedstawia przyczyny zwołania soboru w Trydencie – oblicza, jak długo obradował sobór trydencki i zaznacza to na osi czasu (daty powinny być podane przez nauczyciela) – przedstawia zadania seminariów duchownych w dobie kontrreformacji 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>heretyk, inkwizycja, indeks ksiąg zakazanych</i> – przedstawia postanowienia soboru trydenckiego – wyjaśnia cel utworzenia inkwizycji i indeksu ksiąg zakazanych – charakteryzuje działalność zakonu jezuitów – przedstawia zasady obowiązujące jezuitów – przedstawia przyczyny wybuchu wojny trzydziestoletniej – podaje datę podpisania pokoju westfalskiego (1648 r.) i jego najważniejsze postanowienia
Rozdział II. W Rzeczypospolitej szlacheckiej		
1. Demokracja szlachecka	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>szlachta, herb, szabla, demokracja szlachecka, przywilej, magnateria, szlachta średnia, szlachta zagrodowa, golota</i> – przedstawia prawa szlachty odziedziczone po rycerskich przodkach – wymienia zajęcia szlachty – wskazuje na ilustracji postać szlachcica – wymienia izby sejmu walnego – przedstawia zróżnicowanie stanu szlacheckiego – wyjaśnia funkcjonowanie zasady <i>liberum veto</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>sejm walny, sejmiki ziemskie, pospolite ruszenie</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji <i>Nihil novi</i> (1505 r.) oraz określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – przedstawia prawa i obowiązki szlachty, – wskazuje wpływ przywilejów szlacheckich na pozycję tego stanu – przedstawia prawa otrzymane przez szlachtę na mocy konstytucji <i>Nihil novi</i> – przedstawia decyzje podejmowane na sejmie walnym – charakteryzuje rolę sejmików ziemskich i zakres ich uprawnień – przedstawia skład izb sejmu walnego – wyjaśnia, w jaki sposób doszło do ukształtowania się demokracji szlacheckiej – wyjaśnia, kto sprawował władzę w Rzeczypospolitej – porównuje parlamentaryzm Rzeczypospolitej XVI–XVII w. z parlamentaryzmem współczesnej Polski
2. W folwarku	– poprawnie posługuje się terminami: <i>folwark, dwór, szałw</i>	– wymienia najważniejsze zabudowania folwarku i wskazuje ich funkcje

szlacheckim	<p><i>wiślany, szkuta, spichlerz, pańszczyzna</i></p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Pomorze Gdańskie i najważniejsze porty położone nad Wisłą – na podstawie ilustracji z podręcznika wymienia elementy wchodzące w skład folwarku szlacheckiego – opisuje zajęcia chłopów i mieszczan – przedstawia gospodarczą działalność szlachty – wymienia towary wywożone z Polski i sprowadzane do kraju 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia przyczyny i sposoby powiększania się majątków szlacheckich – tłumaczy, dlaczego szlachta uchwaliła ustawy antychłopskie i antymieszczańskie – wyjaśnia znaczenie odzyskania przez Polskę Pomorza Gdańskiego dla rozwoju gospodarki – wymienia najważniejsze ustawy wymierzone przeciw chłopom i mieszczanom – wyjaśnia wpływ ustaw antychłopskich i antymieszczańskich na położenie tych grup społecznych i rozwój polskiej gospodarki – wyjaśnia następstwa ożywienia gospodarczego
3. W czasach ostatnich Jagiellonów	<ul style="list-style-type: none"> – podaje i zaznacza na osi czasu datę hołdu pruskiego (1525 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wymienia ostatnich władców z dynastii Jagiellonów: Zygmunta I Starego i Zygmunta Augusta – wskazuje na mapie Prusy Książęce, Prusy Królewskie, Inflanty – wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Hołd pruski</i> postaci Zygmunta Starego i Albrechta Hohenzollerna – opisuje zależność Prus Książęcych od Polski – wyjaśnia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>hołd lenny</i> – przedstawia przyczyny wojny Polski z zakonem krzyżackim (1519–1521 r.) – wymienia państwa walczące o Inflanty i wskazuje sporne terytorium na mapie – wyjaśnia skutki rywalizacji Polski, Szwecji, Moskwy i Danii o Inflanty – przedstawia postanowienia hołdu pruskiego (1525 r.) i jego skutki – opisuje korzyści i zagrożenia wynikające z postanowień hołdu pruskiego – charakteryzuje politykę wschodnią ostatnich Jagiellonów i jej następstwa
4. Odrodzenie na ziemiach polskich	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>włoszczyzna</i> i wskazuje jego pochodzenie – wymienia Mikołaja Kopernika jako twórcę teorii heliocentrycznej – wymienia Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego jako twórców literatury renesansowej w Polsce – wskazuje Wawel jako przykład budowli renesansowej w Polsce – wyjaśnia przyczyny twórczości literackiej w języku polskim – charakteryzuje odkrycie Mikołaja Kopernika i pokazuje różnice między teorią polskiego astronoma a dotychczas obowiązującą koncepcją budowy wszechświata 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>arras, krużganki, mecenat, teoria geocentryczna, teoria heliocentryczna</i> – charakteryzuje krótko twórczość Mikołaja Reja i Jana Kochanowskiego – przywołuje Galileusza jako zwolennika teorii Kopernika – uzasadnia tezę, że Mikołaj Kopernik był człowiekiem renesansu – przedstawia poglądy Andrzeja Frycza Modrzewskiego jako pisarza politycznego doby renesansu – wyjaśnia przyczyny rozwoju kultury renesansowej w Polsce – opisuje Wawel jako przykład architektury renesansu w Polsce – przedstawia zasługi ostatnich Jagiellonów dla rozwoju renesansu – wyjaśnia, dlaczego XVI stulecie nazwano złotym wiekiem w historii Polski – opisuje wybraną budowlę renesansową w swoim regionie

<p>5. Rzeczpospolita Obojga Narodów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, unia realna</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania unii lubelskiej (1569 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wskazuje na mapie Lublin i Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje na obrazie Jana Matejki <i>Unia lubelska</i> postać Zygmunta II Augusta jako autora i pomysłodawcę unii – wyjaśnia nazwę Rzeczpospolita Obojga Narodów – wskazuje na mapie Królestwo Polskie i Wielkie Księstwo Litewskie 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia unii lubelskiej – charakteryzuje strukturę narodową i wyznaniową I Rzeczypospolitej – analizuje wygląd herbu I Rzeczypospolitej i porównuje go z herbem Królestwa Polskiego – opisuje skutki utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów – wskazuje na mapie Wołyń, Podole i Ukrainę – wyjaśnia korzyści płynące z wielokulturowości – wymienia korzyści i zagrożenia wynikające z utworzenia Rzeczypospolitej Obojga Narodów
<p>6. „Państwo bez stosów”</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>tolerancja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę podpisania konfederacji warszawskiej (1573 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wskazuje wielowyznaniowość I Rzeczypospolitej – zauważa potrzebę poszanowania odmienności religijnej i kulturowej – wymienia wyznania zamieszkujące Rzeczpospolitą Obojga Narodów – wskazuje cel podpisania konfederacji warszawskiej – wyjaśnia, co oznacza, że Polska była nazywana „państwem bez stosów” 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>katolicyzm, judaizm, luteranizm, prawosławie, innowierca</i> – przedstawia postanowienia konfederacji warszawskiej – charakteryzuje strukturę wyznaniową I Rzeczypospolitej – nazywa świątynie różnych wyznań – wskazuje na mapie Raków i Pińczów jako ważne ośrodki reformacji w Polsce – nazywa i wskazuje na mapie ziemie zamieszkałe przez przedstawicieli poszczególnych wyznań – omawia wkład innych wyznań w rozwój szkolnictwa I Rzeczypospolitej – wyjaśnia, kim byli arianie i przedstawia zasady ich religii – tłumaczy przyczyny niechęci szlachty polskiej wobec arian – wyjaśnia związek między narodowością a wyznawaną religią wśród mieszkańców I Rzeczypospolitej
<p>7. Pierwsza wolna elekcja</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>elekcja, wolna elekcja, bezkrólewie</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszej wolnej elekcji 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>Artykuły henrykowskie, pacta conventa</i> – przedstawia zasady wyboru monarchy – na podstawie obrazu Canaletta opisuje miejsce i przebieg wolnej elekcji – wyjaśnia skutki wolnych elekcji

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje Henryka Walezkiego jako pierwszego króla elekcyjnego – krótko opisuje, dlaczego polskich władców zaczęto wybierać drogą wolnej elekcji – opisuje przebieg pierwszego bezkrólewia i wyjaśnia, kim był interrex 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia warunki, które musieli spełnić królowie elekcyjni – wyjaśnia wpływ Artykułów henrykowskich i pacta conventa na pozycję monarchy w Rzeczypospolitej
Rozdział III. W obronie granic Rzeczypospolitej		
1. Wojny z Rosją	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>hetman</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę bitwy pod Kłuszynem (1610 r.), określa wiek, w którym doszło do tego wydarzenia – wymienia Stefana Batorego jako kolejnego po Henryku Walezym władcę Polski – przywołuje Stanisława Żółkiewskiego jako dowódcę bitwy pod Kłuszynem – wskazuje na mapie Inflanty i Carstwo Rosyjskie – wskazuje na mapie Moskwę i Kłuszyn – opisuje, w jakim celu została utworzona piechota wybraniecka – przedstawia, jak zakończyły się wojny o Inflanty prowadzone przez Stefana Batorego – opowiada o znaczeniu bitwy pod Kłuszynem 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>piechota wybraniecka, dymitriada, Kreml, bojar</i> – podaje datę podpisania pokoju w Polanowie (1634 r.) – przedstawia przyczyny najazdu Iwana Groźnego na Inflanty – opisuje następstwa dymitriady – wskazuje na mapie tereny przyłączone przez Polskę w wyniku interwencji w Rosji (po pokoju w Polanowie i Jamie Zapolskim) – opisuje przyczyny poparcia Dymitra Samozwańca przez magnatów i duchowieństwo – wskazuje przyczyny obalenia Dymitra Samozwańca – wyjaśnia cel polskiej interwencji w Rosji – ocenia politykę Zygmunta III wobec Rosji – przedstawia postanowienia pokoju w Polanowie
2. Początek wojen ze Szwecją	<ul style="list-style-type: none"> – podaje datę bitwy pod Kircholmem (1605 r.) i nazwisko dowódcy polskich wojsk (Jan Karol Chodkiewicz) – wskazuje na mapie Szwecję, Inflanty, Wisłę, Kircholm i Pomorze Gdańskie – wymienia elementy uzbrojenia husarza i pokazuje je na ilustracji – wymienia stolice Polski (Gniezno, Kraków, Warszawa) – wyjaśnia, dlaczego przeniesiono stolicę z Krakowa do Warszawy 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>clo</i> – charakteryzuje przyczyny wojen polsko-szwedzkich w XVII w. – podaje datę bitwy pod Oliwą (1627 r.) i wyjaśnia znaczenie tego starcia – wyjaśnia, dlaczego Zygmunt III Waza utracił tron Szwecji – omawia przebieg wojny o Inflanty – wskazuje na mapie Oliwę – przedstawia przyczyny zablokowania ujścia Wisły przez Szwedów – tłumaczy, dlaczego Polska często nie wykorzystywała swoich sukcesów militarnych

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia postanowienia i podaje daty podpisania rozejmu w Starym Targu (1629 r.) i Sztumskiej Wsi (1635 r.)
3. Powstanie Chmielnickiego	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>Zaporoże</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu powstania kozackiego (1648 r.) – wskazuje Bohdana Chmielnickiego jako przywódcę powstania Kozaków na Ukrainie – wskazuje na mapie Ukrainę, Zaporoże i Dzikie Pola – wyjaśnia, kim byli Kozacy – wymienia elementy uzbrojenia Kozaków i pokazuje je na ilustracji – rozpoznaje na ilustracji Kozaka wśród przedstawicieli innych grup społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, kim byli Kozacy rejestrowi – przedstawia zajęcia i sytuację Kozaków – wskazuje na mapie najważniejsze bitwy powstania (Żółte Wody, Korsuń, Beresteczko) – uzasadnia tezę, że powstanie Chmielnickiego było wojną domową – przedstawia przyczyny wybuchu powstania na Ukrainie – omawia główne etapy powstania – wyjaśnia, dlaczego powstanie Chmielnickiego przerodziło się w wojnę polsko-rosyjską – wskazuje na mapie Perejasław – podaje i zaznacza na osi czasu datę ugody w Perejasławiu (1654 r.) – przedstawia skutki powstania Chmielnickiego – wskazuje rozejm w Andruszowie jako moment zakończenia powstania i wojny polsko-rosyjskiej (1667 r.) – ocenia politykę szlachty wobec Kozaków
4. Potop szwedzki	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>potop szwedzki</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty potopu szwedzkiego (1655–1660 r.) oraz pokoju w Oliwie (1660 r.) – wskazuje Stefana Czarnieckiego jako bohatera walk ze Szwedami – charakteryzuje postaci Stefana Czarnieckiego i Augustyna Kordeckiego – wskazuje na mapie Częstochowę i Inflanty – wymienia obronę Jasnej Góry jako przełomowy moment potopu szwedzkiego – wyjaśnia, dlaczego najazd Szwedów nazwano potopem – przedstawia na ilustracji uzbrojenie piechoty szwedzkiej – uzasadnia znaczenie bohaterskiej obrony Częstochowy dla prowadzenia dalszej walki z najeźdźcą – charakteryzuje postępowanie Szwedów wobec ludności polskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>wojna podjazdowa</i> – wskazuje na mapie Lwów i Prusy Książęce – wyjaśnia przyczyny prowadzenia wojny podjazdowej przez Polskę – przedstawia zobowiązania Jana Kazimierza złożone podczas ślubów lwowskich – wymienia przyczyny wojen polsko-szwedzkich – wyjaśnia przyczyny początkowych niepowodzeń Rzeczypospolitej w czasie potopu szwedzkiego – wymienia postanowienia pokoju w Oliwie – przedstawia skutki potopu szwedzkiego – wskazuje zagrożenie płynące dla Rzeczypospolitej z powodu utraty lenna pruskiego

<p>5. Wojny z Turcją</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>sultan, husarz, janczar, islam, wezyr</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty bitwy pod Chocimiem (1673 r.) oraz odsieczy wiedeńskiej (1683 r.) – charakteryzuje postaci Jana III Sobieskiego i Kara Mustafy – podaje przyczyny wyprawy Jana III Sobieskiego pod Wiedeń – wskazuje na mapie Wiedeń, Podole, Chocim i Kamieniec Podolski – wymienia skutki wojen z Turcją 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>haracz, ekspansja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty najazdu tureckiego i oblężenia Kamieńca Podolskiego (1672 r.) – wymienia hetmanów Stanisława Żółkiewskiego i Jana Karola Chodkiewicza oraz bitwy z Turcją, w których dowodzili (Cecora 1620 r., obrona Chocimia 1621 r.) – wskazuje na mapie tereny, na których toczyła się wojna (Podole) oraz miejsca najważniejszych wydarzeń (Cecora Kamieniec Podolski, Chocim) – omawia przyczyny wojen polsko-tureckich w XVII w. – wymienia przyczyny początkowych niepowodzeń wojsk polskich w walce z Turkami w II poł. XVII w. – przedstawia walkę Rzeczypospolitej o Mołdawię – opisuje postanowienia traktatu w Buczaczu – przedstawia następstwa wojen polsko-tureckich w XVII w.
<p>6. Kryzys Rzeczypospolitej</p>	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje XVII wiek jako czas wielu konfliktów wojennych prowadzonych przez Rzeczpospolitą – wskazuje na mapie państwa, z którymi Rzeczpospolita prowadziła wojny w XVII w. – wymienia skutki wojen toczonych przez Rzeczpospolitą w XVII w., w tym m.in. wyniszczenie kraju i straty terytorialne 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>liberum veto</i> – wskazuje postać Władysława Sicińskiego, który w 1652 r. doprowadził do pierwszego w historii zerwania sejmku – wskazuje na mapie tereny utracone przez Rzeczpospolitą (Inflanty, Podole, Prusy Książęce, część Ukrainy) – wymienia przyczyny uzależnienia Polski od obcych państw – charakteryzuje funkcjonowanie aparatu władzy na przełomie XVII i XVIII w., zwracając uwagę na słabość władzy królewskiej, zrywanie sejmów i wzrost znaczenia magnaterii – wskazuje objawy kryzysu państwa – podaje przyczyny i objawy kryzysu gospodarczego – przedstawia przyczyny rokoszu Lubomirskiego – wyjaśnia, dlaczego w Rzeczypospolitej coraz większą rolę zaczęli odgrywać magnaci
<p>7. Barok i sarmatyzm</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>barok</i> – zaznacza na osi czasu epokę baroku – opowiada o sposobach spędzania czasu wolnego przez szlachtę na przełomie XVII i XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>putto, ornament</i> – wyjaśnia pochodzenie terminu <i>sarmatyzm</i> – wyjaśnia znaczenie określenia <i>złota wolność szlachecka</i> – wyjaśnia genezę epoki baroku

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje pozytywne i negatywne cechy szlachty polskiej tego okresu – wymienia najwybitniejsze dzieła sztuki barokowej w Polsce i Europie (np. Wersal, pałac w Wilanowie) – wymienia dwie lub trzy cechy charakterystyczne dla architektury barokowej – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu barokowym – wyjaśnia, czym były kalwarie 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje malarstwo i rzeźbę epoki baroku – charakteryzuje ideologię sarmatyzmu – opisuje strój sarmacki na podstawie ilustracji – wskazuje wpływ rosnącej pobożności na architekturę i sztukę epoki – wskazuje następstwa bezkrytycznego stosunku szlachty do ustroju państwa – wyjaśnia, na czym polega związek kultury barokowej z ruchem kontrreformacyjnym – charakteryzuje barok jako epokę kontrastów
Rozdział IV. Od absolutyzmu do republiki		
1. Monarchia absolutna we Francji	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia absolutna</i> – wskazuje czas panowania Ludwika XIV (XVII w.) – przywołuje postać Ludwika XIV jako władcy absolutnego – wskazuje na mapie Francję – krótko opisuje zakres władzy króla w monarchii absolutnej – wymienia uprawnienia monarchy absolutnego – wyjaśnia, dlaczego Ludwika XIV określano mianem Króla Słońce – opisuje życie w Wersalu w czasach Ludwika XIV 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>manufaktura, clo, import, eksport, hugenoci</i> – wyjaśnia, dlaczego Francja była europejską potęgą – przedstawia, w jaki sposób doszło do wzmocnienia władzy królewskiej we Francji – opisuje, jak zakończyły się wojny religijne we Francji (przywołuje Edykt nantejski) – omawia politykę gospodarczą ministra Colberta – przedstawia działania kardynała Richelieu zmierzające do wzmocnienia pozycji monarchy – wskazuje pozytywne i negatywne strony panowania Ludwika XIV – opowiada o twórczości Moliera
2. Monarchia parlamentarna w Anglii	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Anglię i Londyn – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem: <i>parlament</i> – poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia parlamentarna</i> – wymienia i krótko charakteryzuje postaci Karola I Stuarta, Olivera Cromwella i Wilhelma Orańskiego – wskazuje organy władzy w monarchii parlamentarnej – wskazuje Anglię jako kraj o ustroju monarchii parlamentarnej – przedstawia zakres władzy dyktatora 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>purytanie, nowa szlachta, rojaliści</i> – przedstawia postać Olivera Cromwella i jego dokonania – wskazuje 1689 r. jako czas ukształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – wyjaśnia przyczyny konfliktu Karola I z parlamentem – przedstawia Deklarację praw narodu angielskiego – charakteryzuje ustrój monarchii parlamentarnej – wymienia główne etapy kształtowania się monarchii parlamentarnej w Anglii – porównuje ustrój monarchii parlamentarnej i monarchii absolutnej

<p>3. Oświecenie w Europie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>oświecenie, klasycyzm</i> – zaznacza na osi czasu epokę oświecenia – wymienia najważniejsze dokonania naukowe i techniczne epoki oświecenia (np. termometr lekarski, maszyna parowa) – charakteryzuje styl klasycystyczny – z ilustracji przedstawiających zabytki wybiera te, które zostały zbudowane w stylu klasycystycznym – wymienia przykłady budowli klasycystycznych w Polsce i Europie – tłumaczy, dlaczego nowa epoka w kulturze europejskiej została nazwana oświeceniem 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>ateizm</i> – przedstawia postać Monteskiusza i wyjaśnia, na czym polegała opracowana przez niego koncepcja trójpodziału władzy – przedstawia postaci Woltera i Jana Jakuba Rousseau – charakteryzuje ideologię oświecenia – omawia koncepcję umowy społecznej zaproponowaną przez Jana Jakuba Rousseau – przedstawia zasługi Denisa Diderota dla powstania Wielkiej encyklopedii francuskiej – wyjaśnia przyczyny krytyki absolutyzmu i Kościoła przez filozofów doby oświecenia – wskazuje wpływ dokonań naukowych i technicznych na zmiany w życiu ludzi
<p>4. Nowe potęgi europejskie</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>absolutyzm, absolutyzm oświecony</i> – wymienia Marię Teresę, Józefa II, Piotra I i Fryderyka Wielkiego jako władców Austrii, Rosji i Prus – wskazuje na mapie Rosję, Austrię i Prusy w XVIII w. – wskazuje na mapie Petersburg jako nową stolicę Rosji – wskazuje Rosję, Austrię i Prusy jako potęgi europejskie XVIII stulecia – podaje przykłady reform w monarchiach absolutyzmu oświeconego – wskazuje wpływ ideologii oświecenia na reformy w krajach absolutyzmu oświeconego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje daty powstania Królestwa Pruskiego (1701 r.) i Cesarstwa Rosyjskiego (1721 r.) – wymienia reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnia, dlaczego monarchowie absolutyzmu oświeconego nazywali siebie „sługami ludu” – wyjaśnia związki między pojawieniem się nowych potęg w Europie Środkowej a sytuacją w Rzeczypospolitej – charakteryzuje reformy przeprowadzone w Rosji, Austrii i Prusach – wyjaśnia wpływ reform na wzrost znaczenia tych państw – opisuje skutki uzyskania przez Rosję dostępu do Bałtyku – porównuje monarchię absolutną z monarchią absolutyzmu oświeconego
<p>5. Stany Zjednoczone Ameryki</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>kolonia, konstytucja</i> – określa czas powstania Stanów Zjednoczonych – podaje i zaznacza na osi czasu datę uchwalenia konstytucji USA – pierwszej takiej ustawy na świecie (1787 r.) – przywołuje postać Jerzego Waszyngtona jako pierwszego prezydenta USA – wymienia Tadeusza Kościuszkę i Kazimierza Pułaskiego jako 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>bojkot, Kongres, Izba Reprezentantów,</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę powstania Stanów Zjednoczonych (4 lipca 1776 r.) – omawia zasługi Jerzego Waszyngtona dla powstania USA – wskazuje na mapie Boston, Filadelfię i Yorktown

	<p>polских bohaterów walki o niepodległość USA</p> <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie Stany Zjednoczone oraz kolonie brytyjskie w Ameryce Północnej – wymienia strony konfliktu w wojnie o niepodległość Stanów – wyjaśnia, dlaczego Amerykanie mówią w języku angielskim – porównuje pierwszą flagę USA z flagą współczesną, wskazując zauważone podobieństwa i różnice 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje wydarzenie zwane bostońskim picciem herbaty – przedstawia przyczyny wybuchu wojny między kolonistami a rządem brytyjskim – charakteryzuje znaczenie Deklaracji niepodległości – przedstawia najważniejsze etapy walki o niepodległość USA – przedstawia udział Polaków w walce o niepodległość USA – wymienia miejsca związane z udziałem Polaków w wojnie o niepodległość USA – opisuje idee oświeceniowe zapisane w konstytucji USA – charakteryzuje ustrój polityczny USA
Rozdział V. Upadek Rzeczypospolitej		
<p>1. Rzeczpospolita pod rządami Wettinów</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>unia personalna, anarchia</i> – wymienia Augusta II Mocnego i Augusta III Sasa jako monarchów sprawujących władzę w Polsce na początku XVIII w. – przedstawia Stanisława Konarskiego jako reformatora Rzeczypospolitej i krótko opisuje propozycje jego reform – wskazuje na mapie Saksonię – opisuje konsekwencje wyboru dwóch władców jednocześnie – wymienia przyczyny anarchii w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konfederacja, liberum veto, wolna elekcja, przywileje, złota wolność szlachecka</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę obrad sejmu niemego (1717 r.) – przedstawia postać Stanisława Leszczyńskiego – charakteryzuje okres rządów Augusta II Mocnego – opisuje pozytywne i negatywne skutki rządów Augusta III – wyjaśnia sens powiedzeń: <i>Od Sasa do Lasa i Za króla Sasa jedz, pij i popuszczaj pasa</i> – charakteryzuje projekty reform w I poł. XVIII w. – przedstawia genezę i postanowienia sejmu niemego – wyjaśnia przyczynę ingerencji Rosji w sprawy Polski – wskazuje reformy niezbędne dla wzmocnienia Rzeczypospolitej
<p>2. Pierwszy rozbiór Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>rozbiory Polski, ambasador, emigracja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę pierwszego rozbioru Polski (1772 r.) – przywołuje i charakteryzuje postać Stanisława Augusta Poniatowskiego jako ostatniego króla Polski – wymienia państwa, które dokonały pierwszego rozbioru Polski i wskazuje je na mapie 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>prawa kardynalne</i> – podaje datę zawiązania konfederacji barskiej (1768 r.) – opisuje okoliczności wyboru Stanisława Augusta na króla Polski – wymienia reformy Stanisława Augusta w celu naprawy oświaty i gospodarki w II poł. XVIII w. – przedstawia przyczyny zawiązania konfederacji barskiej – przedstawia cel walki konfederatów barskich – wskazuje następstwa konfederacji barskiej

	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas pierwszego rozbioru – przedstawia przyczyny pierwszego rozbioru Polski – ocenia postawę Tadeusza Rejtana 	<ul style="list-style-type: none"> – porównuje postawy rodaków wobec rozbioru państwa na podstawie analizy obrazu Jana Matejki <i>Rejtan - Upadek Polski</i> – opowiada o przebiegu i decyzjach sejmu rozbiorowego
3. Kultura polskiego oświecenia	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>szkoła parafialna, obiady czwartkowe</i> – wskazuje Stanisława Augusta jako oświeceniowego mecenasa sztuki – podaje przykład zasług ostatniego króla dla rozwoju kultury polskiej – podaje przykłady przedmiotów nauczanych w szkołach parafialnych – przedstawia przyczyny powołania Komisji Edukacji Narodowej – wskazuje cel wychowania i edukacji młodzieży w XVIII w. 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia pisarzy politycznych II poł. XVIII w. (Hugo Kołłątaj, Stanisław Staszic) oraz ich propozycje reform – przedstawia zasługi Stanisława Augusta dla rozwoju kultury i sztuki oświecenia – charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego, Juliana Ursyna Niemcewicza i Wojciecha Bogusławskiego – wymienia malarzy tworzących w Polsce Canaletto, Marcello Bacciarelli oraz wyjaśnia, dlaczego obrazy Canaletta są ważnym źródłem wiedzy historycznej – charakteryzuje architekturę i sztukę klasycystyczną – podaje przykłady budowli klasycystycznych – przedstawia zadania Teatru Narodowego i czasopisma „Monitor” – omawia zmiany wprowadzone w polskim szkolnictwie przez KEN
4. Sejm Wielki i Konstytucja 3 Maja	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>konstytucja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty: uchwalenia Konstytucji 3 maja (1791 r.), obrad Sejmu Wielkiego (1788–1792 r.) i drugiego rozbioru (1793 r.) – wskazuje na mapie ziemie utracone przez Polskę podczas drugiego rozbioru – wymienia państwa, które dokonały drugiego rozbioru Polski – wymienia najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – wymienia najważniejsze postanowienia Konstytucji 3 maja (zniesienie liberum veto i wolnej elekcji) – na obrazie Jana Matejki <i>Konstytucja 3 maja 1791 roku</i> wskazuje współtwórców konstytucji: Stanisława Augusta Poniatowskiego i Stanisława Małachowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady budowli klasycystycznych w swoim regionie – charakteryzuje postać Stanisława Małachowskiego – opisuje sytuację w Polsce po pierwszym rozbiorze – podaje cel obrad Sejmu Wielkiego – przedstawia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i podaje jej datę (1792 r.) – wskazuje na mapie Targowicę, Dubienkę i Zieleńce – opisuje najważniejsze reformy Sejmu Czteroletniego – charakteryzuje ustrój polityczny wprowadzony przez Konstytucję 3 maja – charakteryzuje zmiany wprowadzone przez Konstytucję 3 maja i wskazuje ich skutki – przedstawia genezę ustanowienia Orderu Virtuti Militari – opisuje przebieg wojny polsko-rosyjskiej (1792 r.), – przedstawia postanowienia sejmu w Grodnie

<p>5. Powstanie kościuszkowskie i trzeci rozbiór Polski</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>naczelnik, kosynierzy, zaborcy, insurekcja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu daty insurekcji kościuszkowskiej (1794 r.) oraz trzeciego rozbioru Polski (1795 r.) – charakteryzuje postać Tadeusza Kościuszki – wskazuje Tadeusza Kościuskę jako naczelnika powstania – wskazuje na mapie Kraków i tereny utracone przez Polskę podczas trzeciego rozbioru – wymienia państwa, które dokonały trzeciego rozbioru Polski – wymienia przyczyny wybuchu i upadku powstania kościuszkowskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>uniwersał</i> – charakteryzuje postać Wojciecha Bartosa – wskazuje na mapie Raławice, Połaniec oraz Maciejowice – opisuje przebieg powstania kościuszkowskiego i podaje jego najważniejsze wydarzenia w kolejności chronologicznej – opowiada o bitwach pod Raławicami i Maciejowicami oraz przedstawia jej znaczenie – wyjaśnia, dlaczego Kościuszko zdecydował się wydać Uniwersał połaniecki – przedstawia zapisy Uniwersału połanieckiego – wskazuje następstwa upadku powstania kościuszkowskiego – wymienia najważniejsze przyczyny upadku Rzeczypospolitej w XVIII w.
<p>Rozdział VI. Rewolucja francuska i okres napoleoński</p>		
<p>1. Rewolucja francuska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>konstytucja, rewolucja, Bastylia, burżuazja, Stany Generalne</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę wybuchu rewolucji we Francji (14 lipca 1789 r.) – charakteryzuje postać Ludwika XVI – wskazuje na mapie Francję i Paryż – wymienia i charakteryzuje stany społeczne we Francji – podaje wydarzenie, które rozpoczęło rewolucję francuską – wyjaśnia, dlaczego Francuzi obchodzą swoje święto narodowe 14 lipca 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>monarchia konstytucyjna</i> – podaje datę uchwalenia konstytucji francuskiej (1791 r.) – opisuje położenie stanów społecznych we Francji – przedstawia sytuację we Francji przed wybuchem rewolucji – przedstawia przyczyny wybuchu rewolucji burżuazyjnej – przedstawia okoliczności i cel powstania Zgromadzenia Narodowego – wyjaśnia zadania Konstytuanty – opisuje decyzje Konstytuanty podjęte po wybuchu rewolucji i wskazuje ich przyczyny – charakteryzuje ustrój Francji po wprowadzeniu konstytucji – przedstawia najważniejsze zapisy i wyjaśnia ponadczasowe znaczenie <i>Deklaracji praw człowieka i obywatela</i>
<p>2. Republika Francuska</p>	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>gilotyna, terror, republika</i> – charakteryzuje postać Maksymiliana Robespierre’a – wskazuje na mapie państwa, z którymi walczyła rewolucyjna Francja – przedstawia okoliczności stracenia Ludwika XVI – przedstawia przyczyny obalenia władzy Ludwika XVI 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>jakobini, dyktatoriat, radykalizm</i> – wyjaśnia, dlaczego jakobini przejęli rządy we Francji – opisuje rządy jakobinów – wyjaśnia, dlaczego rządy jakobinów nazwano <i>Wielkim Terrorem</i> – przedstawia, w jaki sposób jakobinów odsunięto od władzy – wyjaśnia przyczyny upadku rządów jakobinów

		<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia skutki rządów jakobinów – wyjaśnia na przykładzie postaci Maksymiliana Robespierre’a sens powiedzenia: <i>Rewolucja pożera własne dzieci</i> – charakteryzuje rządy dyktatoratu – ocenia terror jako narzędzie walki politycznej
3. Epoka Napoleona Bonaparte go	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>zamach stanu</i> – określa I poł. XIX w. jako epokę napoleońską – podaje datę decydującej bitwy pod Austerlitz (1805 r.) i wskazuje tę miejscowość na mapie – charakteryzuje krótko postać Napoleona Bonaparte jako cesarza Francuzów i wybitnego dowódcę – przedstawia okoliczności przejęcia władzy przez Napoleona – wskazuje na mapie państwa, z którymi toczyła wojny napoleońska Francja – wskazuje na mapie tereny zależne od Francji – przedstawia na infografice uzbrojenie żołnierzy epoki napoleońskiej 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>blokada kontynentalna</i> – podaje daty: koronacji cesarskiej Napoleona (1804 r.), pokoju w Tylży (1807 r.), uchwalenie Kodeksu Napoleona (1804 r.) – przedstawia położenie Francji w Europie podczas rządów dyktatoratu – wyjaśnia przyczyny niezadowolenia społecznego podczas rządów dyktatoratu – wymienia reformy wprowadzone przez Napoleona – charakteryzuje Kodeks Napoleona – wyjaśnia, dlaczego Napoleon koronował się na cesarza Francuzów – przedstawia etapy kariery Napoleona – opisuje okoliczności powstania i charakter Związku Reńskiego – wyjaśnia przyczyny wprowadzenia blokady kontynentalnej przeciw Anglii – Przedstawia postanowienia pokoju w Tylży
4. Upadek Napoleona	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminem: <i>Wielka Armia</i> – wskazuje na mapie Rosję i Moskwę – wskazuje na mapie państwa koalicji antyfrancuskiej, Elbę i Lipsk – przedstawia przyczyny wyprawy Napoleona na Rosję – opisuje, jak zakończyła się wyprawa Napoleona na Rosję – opisuje, w jakich warunkach atmosferycznych wycofywała się Wielka Armia – wyjaśnia, dlaczego bitwa pod Lipskiem została nazwana „bitwą narodów” 	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>taktyka spalonej ziemi, wojna podjazdowa, abdykacja</i> – podaje daty: bitwy pod Borodino (1812 r.), bitwy pod Lipskiem (1813 r.) – wskazuje na mapie Borodino – przedstawia strategię obronną Rosji – omawia przebieg kampanii rosyjskiej Napoleona – omawia, jak przebiegał odwrót Wielkiej Armii – opisuje skutki wyprawy Napoleona na Rosję – przedstawia skutki klęski Napoleona pod Lipskiem – przedstawia przyczyny klęski Napoleona
5. Legiony Polskie we Włoszech	<ul style="list-style-type: none"> – poprawnie posługuje się terminami: <i>legiony, emigracja</i> – podaje i zaznacza na osi czasu datę utworzenia Legionów Polskich we Włoszech (1797 r.) – wyjaśnia, kim byli Jan Henryk Dąbrowski i Józef Wybicki – wskazuje na mapie Włochy, Francję i San Domingo 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Polacy wiązali nadzieję na niepodległość z Napoleonem – opisuje położenie ludności polskiej po utracie niepodległości – opisuje udział legionistów w wojnach napoleońskich – przedstawia powody wysłania legionistów na San Domingo – charakteryzuje zasady obowiązujące w Legionach Polskich

	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia państwa zaborcze – podaje nazwę hymnu Polski i wskazuje jego związek z Legionami Polskimi we Włoszech – przedstawia cel utworzenia Legionów Polskich i opisuje walki z ich udziałem 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego Legiony były szkołą patriotyzmu i demokracji – wskazuje, w jaki sposób i skąd rekrutowano żołnierzy do polskich oddziałów wojskowych
6. Księstwo Warszawskie	<ul style="list-style-type: none"> – podaje i zaznacza na osi czasu daty utworzenia (1807 r.) i likwidacji Księstwa Warszawskiego (1815 r.) – wskazuje na mapie Księstwo Warszawskie i Tylżę – przedstawia okoliczności utworzenia Księstwa Warszawskiego, – podaje przyczyny likwidacji Księstwa Warszawskiego 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje datę bitwy pod Raszynem (1809 r.) – charakteryzuje postać księcia Józefa Poniatowskiego – wskazuje na mapie Raszyn i Somosierrę – przedstawia okoliczności powiększenia terytorium Księstwa Warszawskiego – omawia zapisy konstytucji Księstwa Warszawskiego – wskazuje na związek między zapisami konstytucji Księstwa Warszawskiego a ideami rewolucji francuskiej – wymienia bitwy stoczone przez napoleońską Francję z udziałem Polaków – opowiada o szarży polskich szwoleżerów pod Somosierrą i wskazuje jej znaczenie dla toczonych walk – wyjaśnia znaczenie mitu napoleońskiego dla podtrzymania pamięci o Legionach